

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Miljøforvaltningens føringer for vern og bærekraftig bruk i kystsonen

Anne Britt Storeng

Miljøforvaltningen i Norge

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

MILJØVERNDEPARTEMENTET

DIREKTORATET
FOR NATUR-
FORVALTNING
(DN)

KLIMA OG
FORURENSNINGS
DIREKTORATET
(KLIF)

STATENS
KARTVERK
(SK)

NORSK POLAR-
INSTITUTT
(NP)

RIKS-
ANTI KVAREN
(RA)

FYLKESMANNEN
MILJØAVDELINGEN

DNs rolle

DN er det sentrale, utøvende og rådgivende forvaltningsorganet innenfor:

- bevaring av biologisk mangfold
- friluftsliv og bruk av naturressurser

DN er administrativt underlagt Miljøverndepartementet

Foto: Lars Løfaldli

Føringer fra MD for 2011

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

I 2011 skal det særlig legges vekt på følgende:

- Naturmangfold.
- Ta vare på villaksen.
- Sikre naturmangfoldet i verneområder.
- Styrke vannforvaltningen.
- Videreføre arbeid med helhetlige forvaltningsplaner for havområdene.
- Redusere utslipp av miljøgifter.

Foto : Jiri Paur

Nasjonale miljømål - naturmangfold

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- *Mangfaldet av naturtyper skal takast vare på innanfor det naturlege utbreiingsområdet. I all natur skal viktige økologiske funksjonar og tenester takast vare på.*
- *Arter skal førekomme i levedyktige bestandar i sine naturlege utbreiingsområde.*
- *Halde oppe eller byggje opp at truga arter til eit livskraftig nivå.*
- *Dei mest truga artene som treng aktive bevaringstiltak skal ha status som prioriterte arter.*
- *Menneskeskapt spreining av framande organismar eller utsetjing av genmodifiserte organismar skal ikkje skade biologisk mangfald eller økologiske funksjonar og tenester.*

Nasjonale miljømål - vannforurensing

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- *Tilførslene av nærings salt og partiklar til ferskvatn og marine område som er prega av overgjødsling eller nedslamming skal reduserast til eit nivå som sikrar god kjemisk og økologisk tilstand innan 2021*
- *Ingen vassførekomstar skal nedklassifiserast (bli dårlegare) som følgje av auka tilførsel av nærings salt eller partiklar i tråd med krava i vassforskrifta.*
- *Utslepp av prioriterte miljøgifter skal stansast eller reduserast vesentleg innan 2010.*
- *Utslepp og bruk av kjemikaliar som utgjer ein alvorleg trussel mot helse og miljø skal kontinuerleg reduserast med det målet å stanse utsleppa innan 2020.*

- Forhandlet fram som en av Rio-konvensjonene i 1992
- Tre likeverdige mål
 - Bevaring av biologisk mangfold
 - Bærekraftig bruk av biologiske ressurser
 - Rimelig og likeverdig fordeling av fordelene som følger av utnyttelsen av genetiske ressurser
- Folkerettslig forpliktende for 193 partsland

”2020-målet”

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Effektiv og umiddelbar handling for å stanse tapet av biologisk mangfold, for å sikre at vi **innen 2020 har økosystemer som er robuste og fortsetter å levere nødvendige tjenester**, og dermed bidra til å sikre planetens livsvariasjon, bidra til menneskelig velferd og utvikling og for å bekjempe fattigdom;

Foto: Eirik Grønningsæter

”Marine delmål”

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- **Mål 3:** ... fjerne og endre subsidier...
- **Mål 5:** ... tapsraten av naturlige habitater minst halvert ...
- **Mål 6:** ... fiskerier forvaltes og høstes bærekraftig ...
- **Mål 7:** ... bærekraftig landbruk, oppdrett og skogbruk...
- **Mål 8:** ... forurensing ... ikke ødeleggende ...
- **Mål 9:** ... fremmede arter og deres spredningsveger ...
- **Mål 10:** ... minimere press korallrev og økosystemer ...
- **Mål 11:** ... Minst 17 % vern på land og 10 % til havs ...
- **Mål 12:** ... utryddelse av kjente truede arter forhindret...
- **Mål 14:** ... økosystemer som gir kritiske tjenester sikret...
- **Mål 15:** ... økosystemer, klimagassutslipp og tilpasning...

Utvalgte ”marine delmål”

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- **Delmål 10:** Innen 2015, er de mange antropogeniske belastningsfaktorer på korallrev og andre sårbare økosystemer påvirket av klimaendringer eller havforsuring minimert, slik at deres integritet og funksjon er opprettholdt.
- **Delmål 11:** Innen 2020, er minst 17 prosent av land og ferskvann, og **10 prosent av kyst- og marine områder**, spesielt områder særlig viktige for naturmangfold og økosystemtjenester, vernet gjennom effektivt og likeverdig forvaltede, økologisk representative og godt sammenhengende systemer av verneområder og andre effektive forvaltningsformer, og integrert inn i det bredere sjø- og landskap.

Oppfølging av Strategisk plan

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Utvikle nasjonale mål til 2012
- Revidere nasjonal strategi og handlingsplan til 2014
- Neste nasjonalrapport i 2014

- Styrke overvåking
- Utvikle og bruke indikatorer
- Styrke kunnskapsgrunnlaget
- Sektorintegrasjon og –samarbeid
- Ressurser til utviklingsland

Nyheter: Nagoya-avtalen

Norge ligger dårlig an med marint vern

GREIER IKKE 20

Mellom 30 og 50 prosent norske kaldtvannskorallrev er ødelagt. Likevel har ikke Norge noen verneplan for naturverdiene i havet.

Innen 2020 skal Norge ha vernet 10 prosent av havet. Det ble bestemt på FN's naturtoppmøte i Nagoya. Allerede nå er det klart at vi ikke kommer til å greie oppgaven.

Tapet av naturmangfold skal stanses. Store områder skal vernes. Miljøskadelige støtteordninger skal fjernes.

Skal Norge greie å følge opp dette, er tiden knapp. I Norge er det vernet mest artsfattig fjellnatur, mens mange av de mest produktive og rike økosystemene i havet og skogen ligger ubeskyttet.

HAV OG SKOG UTEN VERN

Norge er spesielt langt unna målet om 10 prosent marint vern. Så langt er bare noen promille av norske havområder vernet, selv om havet rommer store og sårbare verdier. Verdens største kjente forekomst av kaldtvannskorallrev er i norske farvann, så godt som alt uten vern. Undersøkelser viser at mellom 30 og 50 prosent av de norske korallrevene er ødelagt av bunntråll og annen virksomhet. Men det er ikke bare havet som

har manglende vern. Det er også vernet svært lite produktiv skog, bare 1,8 prosent av arealet. Jevnlig rapporteres det om hogst i noen av Norges mest artsrike gammelskoger.

Noen av disse miljødelegatsene i havet og skogen er direkte støttet av den rødgrønne regjeringen. Trållfåten, som utgjør en stor trussel for korallrevene, subsidieres hvert år med flere hundre millioner kroner gjennom fritaket for CO₂-avgift på drivstoffet. Statsbudsjettet har også en post for støtte til bygging av skogsbilveier i ulendt terreng, noe som gjør gamle og artsrike skoger tilgjengelig for hogst.

VERNEPLAN FOR HAV OG SKOG

– Vi må gjøre noe dramatisk med det marine vernet. Der ligger Norge bløt an. Det er også stort behov for å verne

Tekst: TOR ELJARNE CHRISTENSEN
foto: naturvern.no

12 / Naturbilde

Delmål 11: Minst 10 % av norske havområder skal vernes

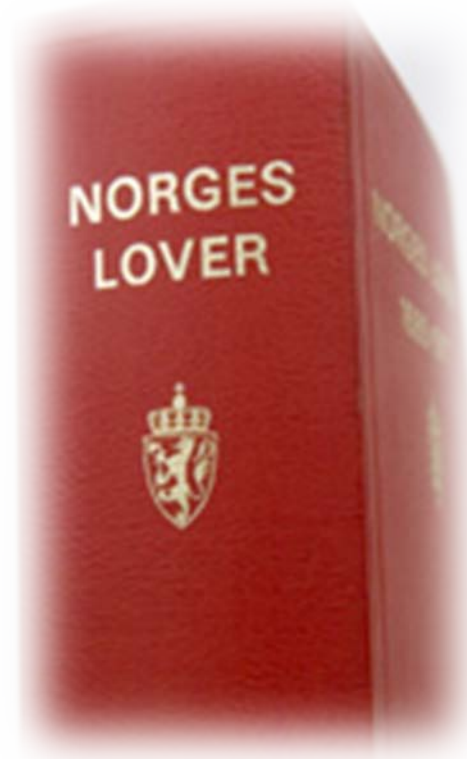

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- **Etablere eit representativt nettverk av marine verneområde innan dei ulike biogeografiske regionane i kyst- og havområda innan 2012**

- Plan og bygningslov (2008)
- **Vannforskriften** (2006)
- **Naturmangfoldloven** (2009)
- Forurensningsloven (1981)

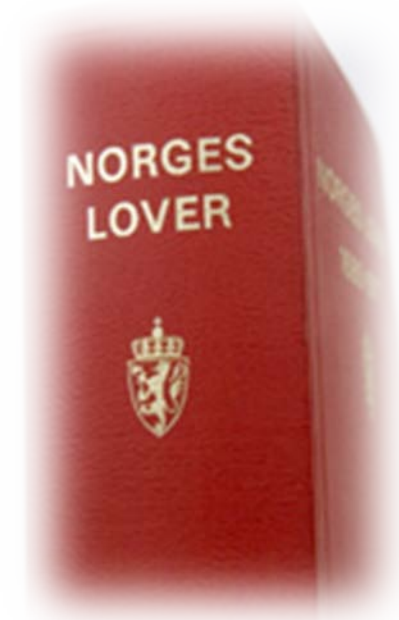

§ 1. (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden

§ 7. (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)

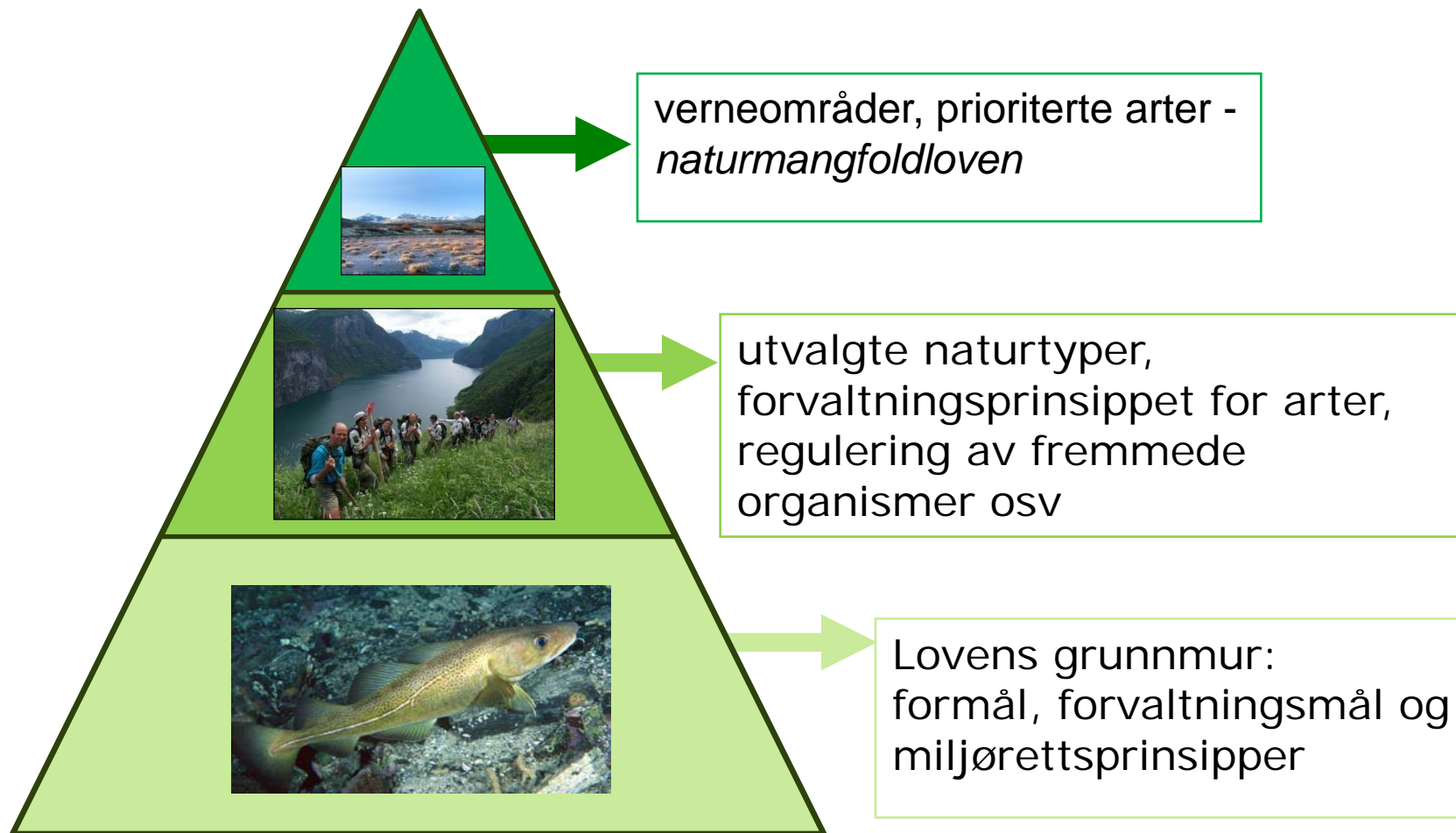
Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Lovforslagetets hovedgrep

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

§ 8. *kunnskapsgrunnlaget*

§ 9. *føre-var-prinsippet*

§ 10. *økosystemtilnærming og samlet belastning*

§ 11. *kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*

§ 12. *miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*

Vannforskriften – formål og miljømål

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

§ 1 (formål)

Sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet.

§ 4 (miljømål)

Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Fellestrekk for vannforskrift og naturmangfoldlov

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- målet om vern og bærekraftig bruk
- krav til kunnskapsgrunnlag
- økosystemtilnærming
- vurdering av samlet belastning
- prinsippet om at påvirker betaler
- krav til dokumentasjon i nye tillatelser

- NML er en lov om bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet, dvs – biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold.
 - PBL er en lov som skal fremme bærekraftig utvikling i samfunnsplanleggingen til det beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner.
-

Økende press på kystområdene

- Bebyggelse
- Mudring, dumping, forbygging
- Overfiske
- Næringsvirksomhet
- Rekreasjon
- Turisme
- Forurensning
- Klima
- Vindkraft

KUNNSKAPSMANGEL

Hvorfor skjer det ?

- Nasjonale mål for ivaretagelse av naturmangfold
- 2010-målet / nytt mål for 2020

Foto: Erling Svensen

NATURMANGFOLDET TAPER TERRENG

Behov for samordnet kystsoneforvaltning

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

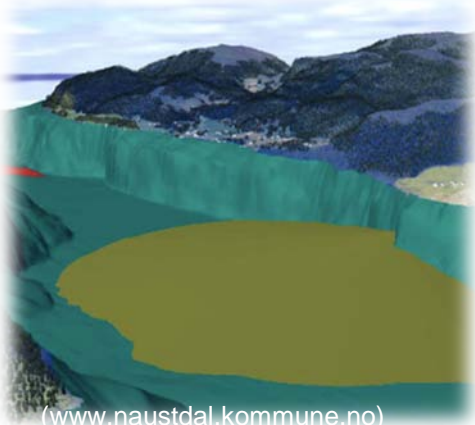
- Mer kunnskaps- og økosystembasert forvaltning.
- Fokus fra lokalitet til områdets bæreevne og samlet belastning.
- Mange ulike myndigheter – en samordningsutfordring.

Behov for samordnet kystvannnsforvaltning

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

(www.naustdal.kommune.no)

Foto: Kari H.B. Andresen

Er det plass til alt ift samlet belastning/tålegrense?
Hva bør foregå hvor?

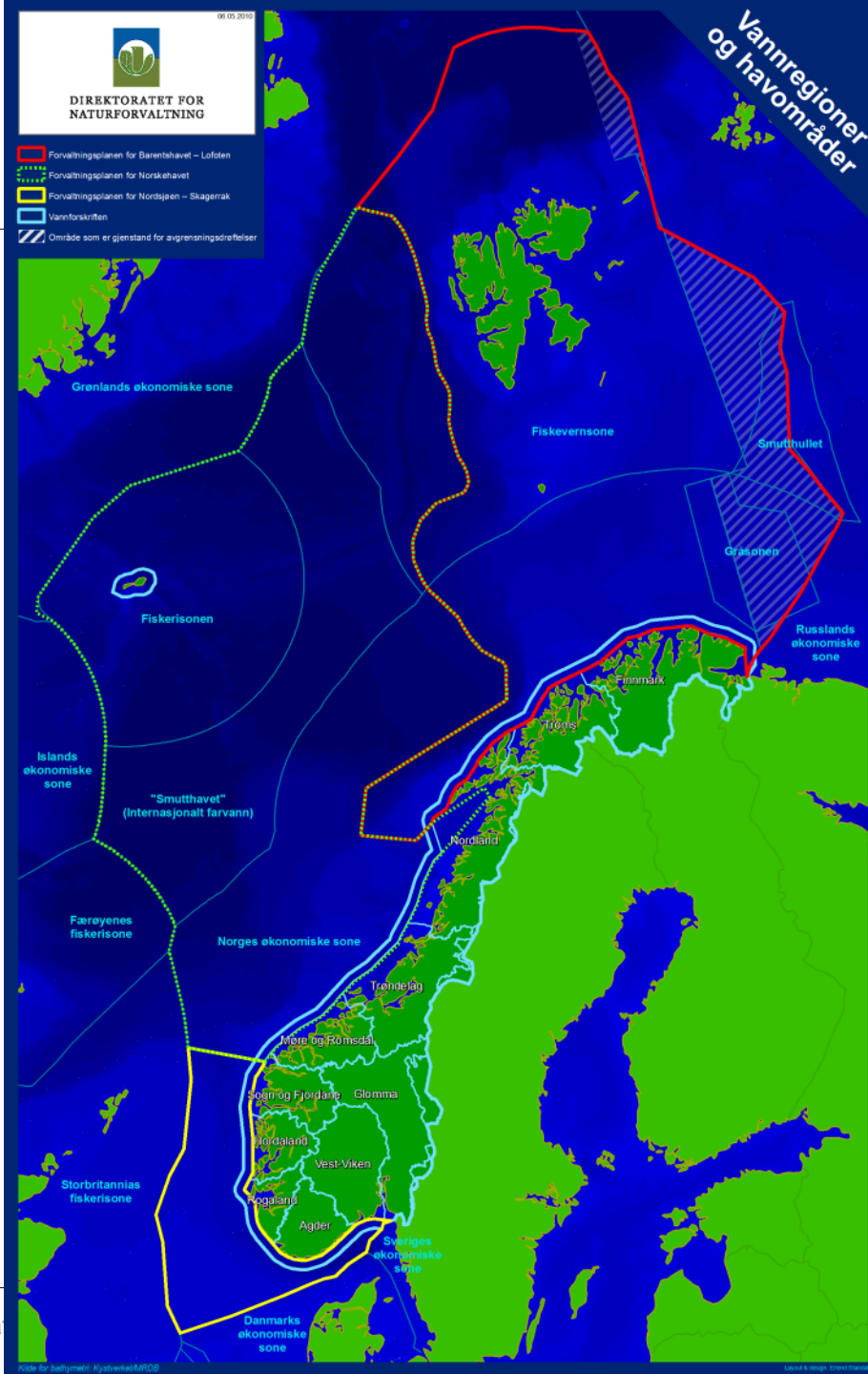
www.vestavindoffshore.no

Foto: Bjørn Gulliksen

Helhetlige planer

- Viktig verktøy for å få til helhetlig forvaltning.
- Forvaltningsplaner for havområdene.
- Forvaltningsplaner for ferskvann og kystvann (vannforskriften).

Sektorovergripende enighet om:

- kunnskapsgrunnlag
- tilstandsbeskrivelse
- påvirkninger og problembeskrivelse
- miljøtiltak
- samordnet innsats
- overvåke måloppnåelse
- oppdatere planene

for liv i
naturen
og natur
i livet

